

KOMMENTARER

ALLMÄNNA VILLKOR FÖR FÖRSÄKRING AV SPEDITÖRS ANSVAR I ANSLUTNING TILL NORDISKT SPEDITÖRFÖRBUNDS ALLMÄNNA BESTÄMMELSER AV DEN 1 JUNI 1998 (NSAB 2000)

Dessa allmänna villkor är antagna av Sjöassuradörernas Förening och endast av vägledande karaktär. Inga hinder föreligger dock för försäkringsgivare och försäkringstagare att avtala om andra villkor.

Kommentar

Villkoren är inte ett "agreed document" med Transportindustriförbundet.

1. Försäkringens omfattning

1.1 Denna försäkring omfattar med i 3 nedan angivna undantag försäkringstagarens ansvar gentemot uppdragsgivaren i anslutning till Nordiskt Speditörförbunds Allmänna Bestämmelser av 1998-06-01, NSAB_2000 (nedan kallat NSAB).

Kommentar

Försäkringen omfattar speditörens ansvar som transportör och förmedlare. Som transportör är speditören generellt ansvarig i den mån fel eller försummelse orsakats av honom eller av någon för vilken han svarar om denne förorsakat eller medverkat till skadan. Som förmedlare är speditören endast ansvarig för egna fel och försummelser.

1.2 Försäkringen omfattar ansvar som orsakats av handling eller underlåtenhet under den tid försäkringen är i kraft.

Kommentar

Normalt sker en handling som orsakar fysisk skada på godset momentant eller i alla fall i nära anslutning till skadan. Vid speditionella fel som orsakar ekonomisk skada utan att godset fysiskt skadats är det vanligare att handlingen och skadans inträffande sker med tidsfördröjning.

Oavsett vilken typ av ansvar som omfattas av försäkringen så är det själva handlingen som tidsmässigt är avgörande för om ansvaret ersätts av försäkringen.

Med handling likställs i sammanhanget underlåtenhet att vidta åtgärder.

Vid långtidsuppdrag såsom exempelvis lagring som sträcker sig över flera försäkringsperioder med olika försäkringsgivare är det viktigt att fastställa till vilken försäkringsperiod eventuella skador är hänförliga. Inventering vid förfallodagen är ett exempel på detta.

I speciella fall bör särskilda avtal träffas med respektive försäkringsgivare om hur frågan skall hanteras

1.3 Om försäkringstagaren utan särskilt uppdrag fortsätter att omhänderha godset sedan tidsfristen enligt NSAB § 15 gått till ända, omfattar försäkringen ersättningskyldighet som om ett lagringsuppdrag enligt NSAB § 27 A eller B uppkommit.

Kommentar

Enligt NSAB § 15 upphör transportöransvaret under alla förhållanden femton dagar efter det att speditören

underrättat mottagaren om att godset ankommit eller skriftligt meddelande avsänts. Detta förhållande regleras i försäkringsvillkoren i 1.2. Här stadgas att försäkringen omfattar ersättningsskyldighet som om ett lagringsuppdrag uppkommit efter det att anståndstiden på femton dagar har gått till ända. I vissa fall kan tvingande lagstiftning utöka fraktföransvaret till mer än femton dagar.

Det bör observeras att lagringsuppdrag enligt § 27 C p.3. inte omfattas av försäkringen.

- 1.4 Försäkringsgivaren åtager sig dessutom, vid skadeståndskrav som kan omfattas av försäkringen och som överstiger avtalad självrisk, att**
- a) betala frakt, tull och andra kostnader som försäkringstagaren kan åläggas återbetala med stöd av NSAB**
 - b) utreda om ersättningsskyldighet föreligger och härvid för försäkringstagarens räkning förhandla med den som kräver ersättning och**
 - c) föra försäkringstagarens talan vid rättegång enligt vad i 6.6 nedan sägs samt betala kostnaderna för rättegången.**
 - d) ersätta försäkringstagarens förhöjda och oförutsedda kostnader för åtgärder vidtagna vid felsändning av gods även om skada inte inträffat. Ersättningen begränsas i dessa fall till dröjsmålsreglerna för avtalat transportsätt.**

Kommentar

Dessa kostnader ersätts enbart om skadeståndskravet omfattas av försäkringen och om detta överstiger avtalad självrisk.

Försäkringsgivaren åtar sig även att betala frakt, tull och andra kostnader i särskilt angivna fall (se 1.3 a), att vid skadeståndskrav utreda och även förhandla med den som kräver ersättning samt att föra talan och betala rättegångskostnader (se 1.3 a och 5.7).

Utöver normala skadeståndskrav som kräver att godset utsatts för skada, förlust eller försening omfattar försäkringen även oförutsedda och förhöjda egenkostnader vid felsändning även om ingen skada har inträffat. Om inget särskilt transportsätt har avtalats tillämpas dröjsmålsreglerna för det faktiska transportsättet.

- 2. *Högsta ersättning***
Försäkringsgivarens ersättningsskyldighet är vid varje skadetillfälle, inklusive i 1.3 nämnda rättegångskostnad, begränsad till de i försäkringsavtalet angivna försäkringsbeloppen för ifrågavarande slag av uppdrag.

Kommentar

Försäkringsavtalet innehåller i normala fall flera försäkringsbelopp beroende på vilket speditionellt uppdrag som berörs. Om ett krav berör flera uppdrag tillämpas det högsta försäkringsbeloppet.

- 3. *Undantag***
Undantag som är utmärkta med asterisk kan tilläggförsäkras.

Kommentar

Villkorens undantag är dels allmänna (se 3.1) och dels särskilda (se 3.2).

3.1 *Allmänna undantag*

3.11. **Försäkringen omfattar inte ersättningsskyldighet som uppkommit till följd av uppsåt eller grov vårdslöshet av försäkringstagaren eller dennes arbetsledning.**

Kommentar

- Med försäkringstagare förstås den som med försäkringsgivaren ingår avtal om speditörsvarsförsäkring.
- Med arbetsledning förstås personer i arbetsledande ställning.
Vilka personer i övrigt som ingår i denna personkrets får i det enskilda fallet avgöras enligt allmänna rättsregler.

Huvudregeln inom skadeståndsrätten är att uppsåt eller vårdslöshet skall föreligga för att skadeståndsansvar skall inträda.

- Uppsåt är ett handlande med vett och vilja.
- Grov vårdslöshet är synonymt med grov oaktsamhet.

Det är naturligtvis svårt att bestämma om ett visst beteende är oaktsamt och således om vårdslöshet föreligger.

Den traditionella uppfattningen är att skadeståndsgrundande oaktsamhet/vårdslöshet består i underlåtenhet att iaktta den grad av aktsamhet som kan sägas känneteckna en normal aktsamhetsstandard d v s den standard som faktiskt iakttas av "välartade personer". (bonus pater familias)

Försäkringen omfattar således vårdslöshet av alla anställda men undantar grov vårdslöshet av försäkringstagaren eller dennes arbetsledning. *Undantaget kan inte tilläggförsäkras.*

3.12 **Försäkringen omfattar inte ersättningsskyldighet vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt förorsakats av eller står i samband med jordbävning, vulkaniskt utbrott, dammgenombrott, atomkärnreaktion, radioaktivitet, krig, invasion, krigsliknande operationer, vare sig krig förklarats eller inte, inbördeskrig, myteri, revolution, uppror, upplopp, strejk eller lockout eller åtgärd av den som obehörigen bemäktigat sig makten.**

Kommentar

I detta villkor undantages ersättningsskyldighet som bland annat uppkommit till följd av s k force majeure-händelser. *Undantaget kan inte tilläggförsäkras.*

3.13 **Försäkringen omfattar inte ersättningsskyldighet som uppkommit till följd av att försäkringstagaren befordrat eller lagrat gods som denne i enlighet med lokal lagstiftning eller föreskrift inte får befordra eller lagra. Detta undantag gäller under förutsättning att försäkringstagaren känt till eller bort känna till åsyftad lagstiftning eller föreskrift.**

Kommentar

Villkoret behandlar lagring och befordran av gods som försäkringstagaren i enlighet med lokal lagstiftning eller föreskrift inte får befordra. Undantaget gäller under förutsättning att försäkringstagaren känt till eller bort känna till åsyftad lagstiftning eller föreskrift. Av avgörande betydelse är att försäkringstagaren befordrar och lagrar gods i strid med lokal lagstiftning eller föreskrift. Detta undantag omfattar även ersättningskrav avseende hantering av farligt gods. *Undantaget kan inte tilläggförsäkras.*

3.14* Försäkringen omfattar inte - om inte annat avtalats - ersättningsskyldighet för punktskatter eller avgifter av liknande slag avseende alkohol och tobak.

Kommentar

Med punktskatter eller avgifter av liknande slag avses exempelvis tull, moms, alkohol- och tobakskatt. Även andra avgifter innefattas i undantaget. *Undantaget kan tilläggförsäkras*

3.15* Försäkringen omfattar inte - om inte annat avtalats - ersättningsskyldighet avseende
a) kontanter, värdepapper och dyrbarheter varmed avses obligationer, reverser och andra värdehandlingar, bearbetade och obearbetade ädla metaller, ädelstenar, pärlor, juveler, konst eller föremål med samlarvärde,
b) växter och levande djur,
c) personligt lösöre och flyttgods,
d) postförsändelser.

Kommentar

Varuslagen har undantagits p g a den ökade risk för ersättningsskyldighet de medför. *Undantaget kan tilläggförsäkras med förhöjd självrisk. (se 5.2)*

3.16* Försäkringen omfattar inte - om inte annat avtalats - ersättningsskyldighet som uppkommit till följd av att försäkringstagaren försummat att teckna transportförsäkring för uppdragsgivarens räkning. Ersättning för sådan försummelse lämnas endast vid avtal som parterna bevisligen har kommit överens om innan transporten påbörjades.

Kommentar

Speditören åtar sig i vissa fall att å uppdragsgivarens räkning teckna transportförsäkring. Ersättningsskyldighet för försummelse att teckna sådan transportförsäkring är undantagen. Är undantaget tilläggförsäkrat har speditören bevisbördan för att avtalet om att teckna en sådan transportförsäkring ingicks före transporten påbörjades. Med transportförsäkring avses varuförsäkring. *Undantaget kan tilläggförsäkras med förhöjd självrisk. (se 5.2)*

3.2 Särskilda undantag avseende uppdrag med transportöransvar enligt NSAB § 2 A.

3.21 Försäkringen omfattar inte ersättningsskyldighet för att den avtalade transporttiden har överskridits vid transportåtagande med tidslöfte enligt NSAB §§ 20 samt 6 andra stycket.

Kommentar

Då detta inte har bedömts vara en ansvarsfråga omfattas inte tidsgarantin av speditörsansvarsförsäkringen. *Undantaget kan inte tilläggförsäkras.*

3.22 Försäkringen omfattar inte ersättningsskyldighet för skada på temperaturkänsligt gods om denna är en följd av att transporten skett med transportmedel eller lastbärare ej särskilt konstruerade och utrustade för transport av sådant gods. I den mån godset under transporten omlastas eller i övrigt blir föremål för mellanlagring skall motsvarande krav gälla för lagringsutrymmet.

Kommentar

Med en lämplig lastbärare avses inte enbart om hela transportmedlet är konstruerat för termotransporter, utan även hur lasten avgränsats inom lastbäraren. *Undantaget kan inte tilläggförsäkras.*

3.23* Försäkringen omfattar inte - om inte annat avtalats - ersättningsskyldighet utöver vad i 1.3 sägs för gods, som omhändertags för transport enligt de särskilda bestämmelserna i art. 23:6 i CMR eller enligt motsvarande bestämmelser i annan tillämplig konvention eller lag.

Kommentar

I CMR 23:6 skrivs följande:

II Ytterligare ersättning kan fordras endast om godsets värde eller särskilt leveransintresse angivits enligt artikel 24 eller artikel 26"9

Undantaget kan tilläggförsäkras.

3.24* Försäkringen omfattar inte - om inte annat avtalats - ersättningsskyldighet gentemot uppdragsgivaren som grundar sig på transportöråtaganden enl. NSAB § 23 utöver sådana som hänför sig till gällande konvention eller nationell lagstiftning.

Kommentar

Det s k nätverksansvaret enligt NSAB § 23 inträder om särskilt avtal träffats om visst bestämt transportsätt, eller om det visas att förlust, minskning, skada eller dröjsmål uppkommit medan godset transporterades med ett bestämt transportmedel enligt NSAB ansvarar speditören då i stället enligt för sådant transportsätt gällande lagbestämmelser och allmänt förekommande transportvillkor, i den mån dessa avviker från vad som stadgas i NSAB om uppdragets utförande och om transportöransvaret.

Enligt praxis omfattar försäkringen även allmänt förekommande och godtagna transportvillkor såsom exempelvis nationella stuveriansvarsbestämmelser, FIATAs bestämmelser eller andra liknande transportvillkor.

Undantaget i villkoret reglerar den ersättningsskyldighet som går utöver det normala nätverksansvaret. Exempel på detta är av uppdragsgivaren ensidigt utformade transportavtal.

Undantaget kan tilläggförsäkras.

3.25* Försäkringen omfattar inte - om inte annat avtalats - ersättningsskyldighet för förlust, skada eller kostnad till följd av nederbörd om godset inte varit skyddat på ett fackmannamässigt sätt.

Kommentar

Med *nederbörd* förstås:

regn och duggregn, underkyllt regn eller duggregn, snö, snöblandat regn, trindsnö (snöhagel), kornsnö, isorn, småhagel, ishagel och isnålar.

Skälet till att detta undantag kan tilläggförsäkras är att speditören har behov av ett skydd i de fall han inte själv kan kontrollera att sådana självklarheter som att "skydda godset på ett fackmannamässigt sätt" uppfyllts. Gränsen för vad som kan tolereras torde gå vid grovt vårdslösa handlingar enligt § 3.11. *Undantaget kan tilläggförsäkras*

3.3 Särskilda undantag avseende uppdrag utan transportöransvar enligt NSAB § 2 B) och D).

3.31 Denna försäkring omfattar inte lagringsförsäkring enligt NSAB § 27 Cp.3.

Kommentar

NSAB § 27 C p.3. ålägger speditören att teckna lagringsförsäkring mot brand, vatten och inbrott. Speditören kan enbart undgå detta åläggande om en särskild skriftlig instruktion från uppdragsgivaren givits om detta. Denna typ av försäkring omfattas inte av speditörsansvarsförsäkringen. *Undantaget kan inte tilläggförsäkras.*

3.32 Försäkringen omfattar inte ersättningsskyldighet som uppkommit till följd av att försäkringstagaren har försummat att teckna lagringsförsäkring enligt NSAB § 27 C p.3.

Försäkringen omfattar inte heller, i de fall lagringsförsäkring enligt NSAB § 27 C p.3. har tecknats, ersättningsskyldighet för förlust, minskning, skada eller kostnad till följd av brand, vatten eller inbrott.

Kommentar

Utöver undantaget i 3.31 och vad som anges i avsnittets kommentar bör man i 3.32 notera att speditörsansvarsförsäkringen inte heller omfattar speditörens ansvar mot uppdragsgivaren om han försummat att teckna lagringsförsäkring eller att en tecknad lagringsförsäkring till följd av brand, vatten eller inbrott inte ersätter uppkomna skador. Exempel på det sistnämnda är att speditören inte efterföljt lagringsförsäkringens villkor och föreskrifter.

Efter diskussioner med Sveriges Transportindustriförbund rekommenderas bolagen att inte undanta ansvaret för lagringsförsäkring inom Sverige under förutsättning att bolagen erbjuds möjlighet att besiktiga lagerlokalen i fråga. Då detta utgör ett undantag ifrån villkorstexten bör detta skrivas ut i försäkringsbrevet med angivande av de lager som omfattas av ansvarsförsäkringen.

I de fall lagringsförsäkringen enligt § 27 C p.3. och speditörsansvarsförsäkringen tecknas i olika försäkringsbolag bör speditören uppmärksammas på att han rent tekniskt kan hamna i en oförsäkrad situation. *Undantaget kan inte tilläggförsäkras.*

3.33* Försäkringen omfattar inte - om inte annat avtalats - annan ersättningsskyldighet än vad som i 3.32 avses för förlust, skada eller kostnad till följd av brand eller från fast installation eller ledning utströmmande vätska.

Kommentar

Det bör observeras att försäkringen medger möjlighet att tilläggförsäkra speditörens vållande för andra situationer än vad som åläggs speditören i § 27 C p.3. Exempel på ansvar som skulle kunna tilläggförsäkras är fall där speditören genom eget vållande förorsakar brand eller vattenskada. *Undantaget kan tilläggförsäkras.*

3.34* Försäkringen omfattar inte - om inte annat avtalats - ersättningsskyldighet för förlust, skada eller kostnad som uppkommit till följd av

att försäkringstagaren enligt avtal om lagring påtagit sig speciella uppgifter såsom bearbetning, installation, sortering, plockning, omfördelning, prismärkning eller fakturering, och ersättningsskyldigheten har uppkommit i samband med ett sådant åtagande

att s k inventeringsdifferens uppkommit, d v s när gods saknas vid inventering av lager eller annan kontrollräkning och orsaken till förlusten inte kan fastställas. Har tilläggförsäkring tecknats för inventeringsdifferens lämnas ersättning endast om försäkringstagaren utfört i försäkringsavtalet överenskomna inventeringar.

Kommentar

Vad gäller lagringsuppdrag undantas i 3.34 ersättningsskyldighet i samband med s k långtidslagring, d v s då speditören övertar ett företags hela lagerfunktion och materialadministration.

Om ansvaret för inventeringsdifferens tilläggsförsäkras bör aktuella intervaller skrivas in i försäkringsavtalet.

Eftersom definitionen på ett "uppdrag" inte är helt klar bör parterna i möjligast mån i förväg enas om en tolkning av begreppet. Enligt NSAB § 26 är speditörens ansvar för varje uppdrag begränsat till 50.000 SDR. *Undantaget kan tilläggsförsäkras*

4. Säkerhetsföreskrifter

4.1 Försäkringstagaren är skyldig att iaktta lagar och andra författningar, myndighetsföreskrifter och andra föreskrifter tillkomna i syfte att förebygga eller begränsa skada.

Vidare har försäkringsgivaren vid avtalets ingående och under försäkringstiden rätt att som försäkringsvillkor införa ytterligare säkerhetsföreskrifter. Sådana föreskrifter skall framgå av försäkringshandlingarna eller bekräftas genom annat skriftligt meddelande från försäkringsgivaren.

4.2 Åsidosätter försäkringstagaren givna föreskrifter är försäkringsgivaren ansvarig endast om och i den mån det kan antas, att skadan skulle ha inträffat, även om föreskriften hade iakttagits. Framgår det av omständigheterna, att underlåtenheten inte kan läggas den till last som haft att tillse, att föreskriften iaktogs, är underlåtenheten utan inverkan på försäkringsbolagets ansvarighet.

Kommentar

Säkerhetsföreskrifter som utfärdas under avtalstiden bör endast användas vid fareökning. Rent praktiskt bör en sådan föreskrift delges den försäkrade för underskrift som ett tillägg till det befintliga avtalet.

5. Självrisk

5.1 Med undantag för vad som anges i 5.2 och 5.3 nedan, avdrages normalsjälvrisk vid varje skada, med belopp som parterna avtalat om och som anges i försäkringsbrevet. Endast ett självriskbelopp

avdrages för skador som uppkommit av samma orsak och vid samma skadetillfälle.

5.2 Om något av momenten i nedan angivna undantag tilläggsförsäkras, skall självrisken för det tilläggsförsäkrade undantaget vara förhöjd till belopp som parterna avtalat om och som anges i försäkringsbrevet, nämligen om förlusten, skadan eller kostnaden har orsakats av

- att försäkringstagaren har försummat att teckna transportförsäkring för uppdragsgivarens räkning enligt 3.16.
- att ersättningsskyldigheten gått utöver vad i 1.3 sägs enligt 3.23.
- att försäkringstagaren har haft ett utökat transportörstagande enligt 3.24.
- att godset varit bristfälligt skyddat enligt 3.25.
- att försäkringstagaren träffat särskilt avtal med uppdragsgivaren enligt 3.34.
- att inventerings differens har uppstått enligt 3.34.

- 5.3 Vid stöld från fordon eller av fordon med pålastat gods gäller förhöjd självrisk. Om försäkringstagaren emellertid kan visa att följande krav är uppfyllda skall istället normalsjälvrisk enligt 5.1 ovan tillämpas:**
- att fordon vid annat uppehåll än då lastning och lossning pågår - om det inte parkerats på uppställningsplats med särskild bevakning - hållits låst och under uppsikt av fordonets förare eller den han satt i sitt ställe, eller**
 - att fordonets lastutrymmen utgörs av låst skåp, samt**
 - att i övrigt med hänsyn till omständigheterna tillbörlig aktsamhet iakttagits och skäliga åtgärder för att förebygga tillgrepp av fordon och/eller last vidtagits.**

Kommentar

Avsnitten om självrisker förutsätter att särskilda avtal träffas om storleken på aktuella självrisker.

6. Åtgärder i samband med skada

- 6.1 Försäkringstagaren skall vidta av omständigheterna betingande åtgärder för avvärjande och minskning av skadan. Skäliga kostnader härför ersätts under försäkringen med den begränsning som i 2 sägs.**

Kommentar

Att försäkringen ersätter skäliga räddningskostnader innebär inte att speditörens kostnader inom ramen för den normala omsorgsplikten ersätts.

- 6.2 Befarad eller konstaterad skada skall omedelbart anmälas till försäkringsgivaren. Inbrott, stöld och annan brottslig gärning, brand samt trafikolycka skall dessutom polisanmälas. Kopia av polisanmälan skall skickas till försäkringsgivaren.**

Kommentar

Polisanmälan skall göras omedelbart och om praktiskt möjligt till den närmaste polismyndigheten där händelsen inträffade.

- 6.3 Försäkringstagaren är skyldig att utan dröjsmål och kostnadsfritt lämna försäkringsgivaren handlingar och andra upplysningar som kan vara av betydelse för utredning av försäkringsfall. Om försäkringstagaren i bedrägligt syfte uppger eller förtiger något av betydelse för försäkringsfallets bedömning, skall som regel försäkringsersättningen bortfalla.**

- 6.4 Där ersättningsskyldighet åligger eller kan antagas komma att åligga tredje man skall försäkringstagaren vidtaga erforderliga åtgärder för bevarande av försäkringsgivarens regressrätt. Uppfyller försäkringstagaren inte dessa skyldigheter och medför detta skada för försäkringsgivaren kan försäkringsersättningen reduceras i motsvarande mån.**

Kommentar

Då speditören som huvudregel står som mellanman mellan uppdragsgivarna och transportörerna är det väsentligt att speditören i alla avseenden bevakar sin egen och därmed försäkringsgivarens regressrätt gentemot ansvariga tredjemän. I sammanhanget förutsätts att speditören skall ha kunskap om aktuella reklamationsrutiner och preskriptionsfrister men även utöver rent formella krav kunna avgöra hur mycket åtgärder som behöver vidtas för

att säkra bevisning mot ansvariga tredjemän. Detta kan exempelvis variera med alltifrån att själv fotografera en skada till att vid behov i samråd med försäkringsgivaren kalla in oberoende besiktningsmän.

6.5 Försäkringsgivaren är fri från ansvar beträffande ersättningsanspråk som försäkringstagaren utan försäkringsgivarens tillåtelse medger eller utbetalar ersättning för, om inte ersättningskyldighet föreligger enligt dessa villkor.

Försäkringstagaren skall om försäkringsgivaren så önskar medverka till uppgörelse i godo med den skadelidande.

Har försäkringsgivaren förklarat sig villig att inom ramen för försäkringen bekosta uppgörelse i godo, är försäkringsgivaren fri från ytterligare åtaganden till följd av ersättningsanspråket.

Kommentar

I 6.5 avses exempelvis fall där försäkringsgivaren bedömer det alltför riskfyllt att driva en process vidare och därför är beredd att ingå förlikning med motparten. Om speditören i denna situation av andra skäl vill föra ärendet vidare äger försäkringsgivaren rätt att begränsa sin ersättningskyldighet till vad en förlikning inklusive tidigare nedlagda kostnader uppgår till. Skulle den totala kostnaden för speditören efter processen understiga ovan nämnda förlikningskostnad begränsas dock ersättningen till den faktiska ersättningsnivån i enlighet med Försäkringsavtalslagen.

6.6 Om talan aviseras eller väcks mot försäkringstagaren, skall anmälan omedelbart ske till försäkringsgivaren. Försäkringsgivaren utser rättegångsombud och lämnar denna erforderliga anvisningar och instruktioner. Försäkringstagaren är skyldig att kostnadsfritt bistå i processen såsom att själv eller med anställd personal tillhandahålla vittnes- och sakkunnigbevisning. Om försäkringstagaren inte iakttar vad som ovan sagts kan domen inte åberopas som grund för fastställande av försäkringsgivarens ersättningskyldighet. I sådant fall betalar försäkringsgivaren inte rättegångskostnaden.

7. *Preskription*

Den som har fordran på grund av försäkringen förlorar sin rätt om han inte framställer sitt anspråk till försäkringsgivaren inom sex månader från det han fick kännedom om sin fordran.

Den som har fordran skall vidare, för att inte förlora sin rätt, väcka talan mot försäkringsgivaren om anspråket inom tre år från det han fått kännedom om sin fordran, och i vart fall inom tio år från det att fordringen tidigast hade kunnat göras gällande. Har fordran anmälts i rätt tid enligt första stycket, får talan dock alltid väckas inom sex månader från det att försäkringsgivaren har meddelat slutligt ställningstagande till anspråket.

Försäkringsgivaren kan vid slutligt ställningstagande till anspråk på grund av försäkringen, skriftligt förelägga den som har fordran att inom sex månader väcka talan mot försäkringsgivaren angående beslutet. Försitts denna tid av den som har fordran, eller för han inte talan till dom, förlorar han sin rätt att få ändring av beslutet.

Kommentar

Villkoret bygger på Försäkringsavtalslagens regler.

Med fordran avses skada som kan komma att ersättas under denna försäkring. Speditören bör uppmärksammas på att framställan och begäran om ersättning skall ske inom sex månader från det att speditören fick kännedom om en

sådan fordran.

8. *Ersättningsbestämmelser*

8.1 Ersättning utbetalas senast en månad efter det erforderlig utredning framlagts såvida inte hinder utanför försäkringsgivarens kontroll föreligger.

8.2 Har försäkringsgivaren utbetalat ersättning för skada, övergår från försäkringstagaren till försäkringsgivaren den rätt han kan ha att av annan kräva ersättning för skadan.

9. *Dubbelförsäkring*

Är intresse som omfattas av denna försäkring försäkrat även genom annan försäkring och finns i denna förbehåll vid dubbelförsäkring gäller samma förbehåll för båda försäkringarna.

Ansvarigheten fördelas därvid mellan försäkringarna enligt F AL § 43. I övrigt gäller FAL §§ 41 och 42.

10. *Premie och försäkringstid*

Avser försäkrings avtalet minst ett år och sker ej uppsägning från endera partens sida senast en månad före avtalstidens utgång, förlängs avtalet ett år i sänder.

Försäkringsgivaren är berättigad att under löpande avtalstid med tre månaders varsel vidta ändringar av premier och villkor. Godkänner inte försäkringstagaren höjning av premien eller ändring av villkoren skall han inom fem arbetsdagar meddela detta till försäkringsgivaren.

Försäkringen upphör i så fall att gälla tre månader efter det att försäkringstagaren erhöll meddelande om ändringen.

Överstiger den sammanlagda utbetalda eller uppskattade ersättningen för innevarande avtalstid det dubbla av det högsta försäkringsbeloppet enligt 2 har försäkringsgivaren rätt att med iakttagande även uppsägningstid av fem arbetsdagar omförhandla gällande villkor och premier.

Kommentar

Villkorets andra stycke ger försäkringsgivaren en generell rätt att under löpande försäkringsår med tre månaders varsel vidta förändringar av premier och villkor.

Om försäkringen drabbats av så pass omfattande skador som motsvarar de dubbla av det högsta försäkringsbeloppet äger försäkringsgivaren enligt villkorets tredje stycke omförhandla avtalet med en uppsägningstid på enbart fem dagar.

11. *Förfarande vid tvist*

Tvist mellan försäkringstagaren och försäkringsgivaren skall, om försäkringstagaren inte begär att fallet skall underställas skiljenämnd, hänskjutas till domstol för avgörande.

Kommentar

Huvudregeln är att tvist skall hänskjutas till domstol för avgörande, såvida inte försäkringstagaren begär att fallet underställs skiljenämnd enligt lagen om skiljemän.

12. *Allmän Svensk Sjöförsäkringsplan*

För denna försäkring gäller i övrigt Allmän Svensk Sjöförsäkringsplan av år 2006.

13. *Krigsutbrottsklausul*

Skulle efter utbrott av ett krig, som är ägnat att i väsentlig grad beröra svenskt näringsliv, Sveriges normala förbindelser med andra länder avbrytas, kommer en av samtliga svenska sjöförsäkringsbolag bildad organisation, benämnd Svenska Transportförsäkringspoolen, att träda i verksamhet vid en tidpunkt, som fastställs av Statens Krigsförsäkringsnämnd.

Inträffar detta under kontraktstiden, sättes detta kontrakt temporärt ur kraft och därunder fallande försäkringar, som är i risk vid ifrågavarande tidpunkt, överföres automatiskt till Svenska Transportförsäkringspoolen.

Försäkringar, för vilka risken börjar efter det att Svenska Transportförsäkringspoolen trätt i verksamhet, anmäles till poolen antingen direkt eller genom försäkringsgivaren. För att sådan försäkring skall bli gällande, måste anmälan därom göras och av poolen fastställd premie erläggas före riskens början.

Då efter beredskapstillstånd upphörande försäkringsgivarens normala verksamhet kan återupptas, träder detta kontrakt åter i kraft.